

II. Tanügy, Oktatás, Pályakép Konferencia

Program és absztraktok

2020. május 1-3.

Großpetersdorf (Burgenland, Ausztria)

Sozial und Wirtschafts Forschungsgruppe
Großpetersdorf
2020

© Sozial und Wirtschafts Forschungsgruppe, 2020

II. Tanügy, Oktatás, Pályakép Konferencia

Editor / Szerkesztő: Karlovitz János Tibor

Wissenschaftlicher Ausschuss / Tudományos bizottság:

Dr. Csajbok-Twerefou Ildikó, Ph.D., University of Accra, Accra, León, Ghana
Dr. Karlovitz János Tibor, Ph.D., International Research Institute, Révkomárom,
Szlovákia
Dr. Kovács Zoltán, Ph.D., Sapientia Tudományegyetem, Marosvásárhely,
Románia
Dr. Rehó Anna, Ph.D., Kárpátaljai Pedagógus Továbbképző Intézet, Ungvár,
Ukrajna
Dr. Torgyik Judit, Ph.D., Kodolányi János Egyetem, Orosháza, Magyarország

Veranstaltungsort der Konferenz / A konferencia helyszíne:

7503 Großpetersdorf (Burgenland, Ausztria), Quergasse 11

Publisher: Sozial und Wirtschafts Forschungsgruppe
A-7503 Großpetersdorf
Quergasse 11
Österreich, Burgenland

A konferencia pénzügyi részének, finanszírozásának lebonyolítását
a Nevtud Ec. végezte.

ISBN 978-3-903317-06-2

Program

2020. május 1. (Péntek)

Bejelentkezés: 16.00-tól elektronikusan
Skype-értekezlet formájában

Helyszín: Großpetersdorf (Burgenland, Ausztria), Quergasse 11.

16.00 Köszöntő, a konferencia megnyitása

16.10-18.00 Elektronikus bejelentkezés, a képernyő-megosztás kipróbálása,
technikai felkészülés a prezentációkra (video- és mikrofon-funkciók próbája)

2020. május 2. (Szombat)

A prezentációk megtartása Skype-értekezlet formájában

Moderátor: Karlovitz János Tibor

9.00-10.20

1. szekció <i>Korai fejlesztés</i>	Szilágyi Barnabás: Óvodai tanügyi adminisztráció és tehetséggondozás egy pilot program eredményeinek tükrében
	Lantos Tünde: Az óvodapedagógusok szakmai fejlődése az egész életen át tartó tanulás koncepciójában
	Ladányi Lili, Magyar Adél: Együtt-oktatási modell alkalmazása a szegedi gyógypedagógus-képzésben
	Meggyesné Hosszu Tímea: A nyelvet tanító pedagógusok jellemzői és az enyhén értelmi fogyatékos tanulók idegennyelv-tanulási motivációjának összefüggései

10.40-12.00

2. szekció <i>Fejlődés és fejlesztés</i>	Nagyné Hegedűs Anita: Az iskolai kontextus szerepe a tanulói személyiség fejlődésében
	Blatt Péterné: A személyiség fejlesztésének lehetőségei a sport által
	Almássy Zsuzsanna, Szilágyi Barnabás: Adminisztráció és fejlődés-monitorozás: az egyéni fejlődést támogató rendszerek legkorábbi példája
	Kelemen Márta: Utak a beszédhez: A beszédtechnika tanításának magyar és angol nyelvű beszédpedagógiai módszerei

14.00-15.20

3. szekció	Baracsi Ágnes, Márton Sára: Tanítsunk Magyarorszáért program a Nyíregyházi Egyetemen: Hallgatói nézőpontok
Mentorálás	Karácsony Ilona, Ferenczy Mónika, Máté-Pórh Kitti, Karamánné Pakai Annamária: A védőnői pályára nevelés a területi védőnői gyakorlatok szummatív értékelésének tükrében
	Perge Anna: A veszélyeztetettség témaköre: A speciális ellátás és gondozás jelentősége a szakmai tanárképzésben
	Rucska Andrea: Borsodi szakmatanárok találkozási az iskolai agresszióval

15.40-17.00

4. szekció	Pukánszky Béla: A tipikus női szerepek és egy sajátos előadóművész nő-karrier a 19. század második felében Magyarországon: Szuk Róza, 1844-1921
Életpálya	Hollósi Hajnalka Zsuzsanna, Vincze Tamás András: Leszámolás egy illúzióval, avagy gondolatok a pedagógusok olvasáskultúrájáról egy vizsgálat kapcsán
	Inántszy-Pap Ágnes: A magyarországi görögkatolikus oktatási és nevelési rendszer tanügyi helyzete alakulása az Ungvári Uniótól napjainkig
	Torgyik Judit: Távoktatási körkép: Kitekintés a világ néhány országára

2020. május 3. (Vasárnap)

16.00-18.00 Digitalizáció az oktatásban: Workshop

Moderátor: Karlovitz János Tibor

Adminisztráció és fejlődés-monitorozás: Az egyéni fejlődést támogató rendszerek legkorábbi példája

Almássy Zsuzsanna, Szilágyi Barnabás

Debreceni Egyetem, Debrecen

almassyzsuzsa@gmail.com, szilagyi.barnabas@gmail.com

A bölcsődei ellátás, a csecsemő- és kisgyermeknevelés területe, a három év alatti gyermekek számára gondozási feladatokon túl nevelési célokat is megfogalmaz, így a legkorábbi, célzott pedagógiai módszereket felhasználó szintérnek tekinthető, amelyben részt vesz a gyermek.

A gyermeki fejlődés alakulásáról (más kötelező adminisztráció mellett) a bölcsőde dokumentációt vezet, amely a koragyermekkorai fejlődés nyomon követésének kiemelkedően fontos dokumentuma.

Az óvodai napi adminisztrációt, és az egyéni és csoportos fejlesztési tervek elkészítését támogató, pilot jelleggel bevezetett program (jelen konferencián: „*Óvodai tanügyi adminisztráció és tehetséggondozás egy pilot program eredményeinek tükrében*” című előadás), elveit felhasználó, ugyanakkor a bölcsődei dokumentáció elvárásaihoz igazodó elektronikus adminisztrációs felület fejlesztésének folyamatát és alappilléreit mutatja be az előadás. A gyermekek fejlődési mérföldköveinek (például érzelmi-, értelmi-, szociális-, verbális-, mozgásfejlődés) monitorozása és nyomon követése a csecsemő- és kisgyermekkorai nevelés egyik alap elvárásaként jelentkezik. A fejlődési folyamat alakulásáról vezetett dokumentáció bár a koragyermekkorai fejlődés támogatásának kulcsa lehet, a későbbi nevelési-oktatási szinterek számára nem hozzáférhető, azok nem tudják felhasználni azt mint előzetes dokumentumot.

A fejlesztés alatt álló program segíti, hogy a legkorábbi időszakról induló, differenciált, egyéni fejlődésmenethez illesztett spontán érés és fejlődés támogatás valósulhasson meg a bölcsődében. A rendszer alkalmas az esetleges, fejlődésben tapasztalható lemaradások, megtorpanások, visszaesések regisztrálására, nyomon követésére. Távlati célkitűzés, hogy lehetőség nyílhasson a fejlődésmenet nyomon követése által, longitudinális stratégiai szemlélet megvalósulására: az első intézményes neveléstől az iskoláskorig történő követéssel, differenciált, egyénre szabott, egyéni fejlődési úthoz igazodó támogató rendszer alkalmazására. Megvalósulhat az oktatás különböző szintjein megjelenő gyermek folyamatos és következetes követése.

Jelen fejlesztés kettős célkitűzéssel bír: egyrészt a bölcsődei dokumentáció elkészítésének segítése, másrészt az ezen nyugvó, egyénre szabott, differenciált gyermeki fejlődés támogatásának eszközét kívánja kialakítani.

Tanítsunk Magyarorszáért program a Nyíregyházi Egyetemen: Hallgatói nézőpontok

Baracsi Ágnes, Márton Sára

Nyíregyházi Egyetem, Nyíregyháza
baracsi.agnes@nye.hu, marton.sara@nye.hu

2018. december 5-én az önkéntesek világnapján kormányzati kezdeményezésre indult el a *Tanítsunk Magyarorszáért Program*, melynek célja az általános iskolákban a lemorzsolódás csökkentése, a továbbtanulási hajlandóság növelése mind az általános művelést, mind a szakképzést preferáló középiskolákban, hátrányos helyzetű fiatalok életpálya építésének elősegítése. A program Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyék kiválasztott iskoláiban a megyeszékhelyek egyetemeinek közreműködésével indult a 2018/2019. tanév II. félévében. A program alappillére, hogy egyetemisták mentoráljanak 7. osztályos tanulókat heti rendszerességgel. A Nyíregyházi Egyetem is részese e programnak, így 2019 februárjában indult szakoktól függetlenül a hallgatók felkészítése a mentorprogramra 30 órás szabadon választható kurzus keretében. A 30 órás kurzust követően egy három napos tanulókkal való ismerkedésre lehetőséget adó tábori programban 2019 nyarán már csak azon hallgatók vettek részt, akik vállalták szeptembertől a tanulók mentorálását.

Előadásunk ezek alapján két részre tagolódik. Egyrészt empirikus úton nyert hallgatói vélekedéseket összegzünk a mentorprogramra való 30 órás felkészítésről, másrészt a tábor tapasztalatait összegző reflektív naplók tanulságait foglaljuk össze. Az alábbi *kérdésekre* kerestük a választ:

- Milyen indokok mentén csatlakoztak a programhoz?
- Kik támogatták a programra való jelentkezésüket?
- Milyen mértékben teljesültek a felkészítéssel szemben támasztott elvárásuk?
- Milyen javaslatokat fogalmaztak meg a felkészítő foglalkozások továbbfejlesztéséhez?
- Milyen tartalmi és módszertani bővítési lehetőséget tudnak ajánlani a későbbiekre?

Véleményt kértünk továbbá a felkészítéssel kapcsolatos hallgatói elégedettségről, és a program működőképességének megítéléséről. Kutatásunk másik területe a háromnapos mentortábor tapasztalatainak megismerését szolgálta. Módszerként a reflektív naplót választottuk, amelyet alkalmasnak tartottunk a táborozásban rejlő lehetőségek feltárása olyan kérdések mentén, mint „Miben érezte magát a legeredményesebbnek a tábor során”, vagy „Voltak-e nehézségei, ha igen milyen jellegűek”. Külön kitértünk a gyerekekkel közös programok megítélésére, így például mit tartanak a legemlékezetesebb pillanatnak, vagy mit tudott meg leendő mentoráltjai szükségleteiről, önmagáról. Végül egy összegző véleményt is kértünk a táborról.

A személyiség fejlesztésének lehetőségei a sport által

Blatt Péterné

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészstudományi Kar – „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola, Pécs
blatt.barbara@szentmor.hu

A modernkori nevelés egyik célja a személyiség fejlesztésére irányul. A személyiségfejlesztés nem más, mint a személyiség különböző tulajdonságainak megerősítése, szokássá alakítása. Ez minden más képesség fejlesztésének az alapja. A társadalmi-gazdasági fejlődés és a technikai vívmányok terjedése hozzájárulnak életszínvonalunk emelkedéséhez. Ugyanakkor egész életmódunkat átformálják, elkényelmesítik, s pont személyiségünk kedvezőtlen alakulásához vezethetnek. Ezen negatív hatások ellensúlyozásának egyik lehetséges eszköze a sport. „A sport minden formája, célkitűzése személyiségfejlesztő hatású, direkt módon felhasználható a személyiség tudatos fejlesztésére” (Biróné, 1983, 62. o.).

Sajátos környezetének, menetének és tananyagának köszönhetően számos nevelési lehetőség rejlik a testnevelés órákban. Itt ugyanis újszerű helyzetekbe kényszerülnek a tanulók, s ezekben másként viselkedhetnek. Ezek kiaknázása a testnevelő tanár feladata, aki az oktatási folyamatban jelentős attitűdformáló szerepet tölt be (Buda, 1988). Klebelsberg a testnevelés kulcsfigurájának tartja a testnevelőket.

Ahhoz, hogy ez a tevékenységünk eredményes legyen, elengedhetetlen, hogy ismerjük a fejlesztendő egyént, legyünk tisztában egyéni, sajátos jellemzőivel is. A pedagógusoknak – tudatos és spontán nevelési hatásaik által - igen fontos szerepük van a személyiség fejlődésében.

Mindazonáltal tanítványai személyiségének pozitív formálásához nélkülözhetetlen, hogy ő maga is egészséges személyiséggel rendelkezzen.

Áttekintve a hazai szakirodalmat, és összevetve a témában végzett kutatásokat {Nagykálldi (1998), Csepela (2000), Nagy (2000), Gergely (2004), H. Ekler – Rétsági (2006), valamint Pikó és Keresztes (2007)} arra kerestem tanulmányomban a választ, melyek azok a személyiségjegyek, amelyek hatékonyan kialakíthatóak, illetve továbbfejleszthetőek a rendszeres sportolás által.

Leszámolás egy illúzióval, avagy gondolatok a pedagógusok olvasáskultúrájáról egy vizsgálat kapcsán

Hollósi Hajnalka Zsuzsanna, Vincze Tamás András

Nyíregyházi Egyetem, Nyíregyháza

hollosi.hajnalka@nye.hu – vincze.tamas@nye.hu

A hazai olvasáskutatásban viszonylag hosszú múltra tekint vissza a pedagógusok olvasáskultúrájának vizsgálata. Nem véletlen, hogy ennek a foglalkozási rétegnek az olvasáskultúrája korábban is izgatta a kutatókat. A pedagógusokkal mint hivatásos kultúraközvetítőkkel kapcsolatban máig őrzi a társadalom azt az elvárást, hogy ennek a foglalkozási rétegnek intenzíven kell törekednie a műveltsége gyarapítására. Ehhez járult az idők folyamán annak felismerése, hogy a tanárok olvasottsága és a pedagógiai munkájuk hatékonysága közötti összefüggést erősebben kell hangsúlyozni, tudatosítani a szakmában. A digitális kultúra elterjedésével és a tanulók szövegértési vizsgálataiból levont eredmények értékelésével pedig az a nézet erősödött meg, hogy az olvasás megszerettetése osztálytárgyi feladat, s az olvasási képesség fejlesztésében (érdekes tartalmú, sokféle műből származó szövegek által) minden tárgy tanárának szerepe lenne.

Mi az észak-alföldi régió pedagógusainak olvasáskultúrájáról és olvasmányairól gyűjtöttünk adatokat egy 20 kérdésből álló kérdőívvel, mintegy 110 pedagógust kérdeztünk meg részben önkényes, részben hólabda mintavétellel az olvasáshoz fűződő viszonyukról, kedvenc olvasmányaikról és olvasói ízlésükről. Azt már a korábbi vizsgálatok kiderítették, hogy a pedagógusok nagyobb része nem a „magas irodalom” alkotásait olvassa, hanem lektúrfogyasztó, jelen vizsgálatunkból azonban az is kiderült, hogy a tanárok olvasmányrepertoárja nem csupán kicserélődött az elmúlt két évtizedben, hanem le is szűkült, csak kis számban léptek új kedvelt szerzők a régiók helyébe, egyértelműen csökkent a könyves kultúrához kötődő olvasás jelentősége, kevesebb lett az arra fordított idő a pedagógusok életében. Az is bebizonyosodott, hogy a korábbi tanárgenerációk olvasási indítékaihoz képest a mai pedagógusok olvasási motívumai is mások: pragmatikusabb mozgatórugók vezérlik a jelenkori tanárokat, a belefeledkező és élményt nyújtó olvasás háttérbe szorult az információszerző, „hírpásztazó” olvasással szemben. Szomorúan regisztráltuk annak tényét is, hogy egyértelműen visszaszorult a könyvgyűjtői mentalitás a vizsgált pedagógusok körében. Köztudott, hogy a digitális kultúra elterjedése megváltoztatta a társadalom összes rétegének kultúrafogyasztási szokásait, művelődési motivációit és szabadidő-felhasználását, vizsgálatunk pedig azt igazolta, hogy a pedagógustársadalom „túl rugalmasan” igazodott ezekhez a változásokhoz. Így viszont kérdésessé válik, mennyire képesek betölteni a társadalom és a szakma által kijelölt szerepüket, hiszen a szerény vagy teljesen hiányzó muníció alkalmatlanná teszi őket arra, hogy az olvasásfejlesztést sikeresen végezzék, és a könyves kultúráról hitelesen nyilatkozzanak tanítványaik előtt.

A magyarországi görögkatolikus oktatási és nevelési rendszer tanügyi helyzete alakulása az Ungvári Uniótól napjainkig

Inántsy-Pap Ágnes

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza
inantsypapagnes@gmail.com

Napjainkban a magyar oktatás- és nevelésügy területén az egyik legvitatottabb téma az intézmények tanügyi igazgatásának, irányításának keretrendszere, pontosítva, ezen rendszer hatékonyságának a kérdése. A tanügyi irányítás a történelem különböző korszakaiban más-más elven kialakított keretrendszer, amely az egyházi oktatási intézmények esetén mindig is különbözött az állami fenntartásúakétól. Sőt, nemcsak az egyházi és a nem egyházi tanügyirányítás között van különbség, hanem az egyes felekezetek is különböznek egymástól ezen a területen. A görögkatolikus egyház is önálló és egyedi tanügyi arculattal rendelkezik a Görögkatolikus Metropólián belül.

A mai Magyarország területén élő görögkatolikus hívek társadalmi helyzetüket tekintve a kezdetektől fogva (Ungvári Unió 1646) az alacsonyabb státusú rétegek közé sorolhatóak (Szabó 1992:294). Hívei körében a magasabb státusú társadalmi osztályok alig reprezentálódtak, így oktatási rendszerük és tanügyi igazgatásuk is ennek megfelelően alakult ki.

Kezdetben a görögkatolikus iskolákban sem a nyelvhasználat, sem az oktatásirányítás nem volt egységes. Az első vonatkozó adatok I. Lipót (1692) és Mária Terézia (1747) korából állnak rendelkezésünkre. A görögkatolikus népoktatás történetében a Hajdúdorogi Egyházmegye felállításával (1912) új korszak kezdődött, 1918-ra 14.185 tanköteles diák oktatás és nevelésügye tartozott az újonnan felállított egyházmegye oktatási vezetőihez, illetve a megyéspüspökhöz, mint fenntartóhoz. 1943-ra már 143 görögkatolikus elemi iskola működött a Hajdúdorogi Egyházmegye fennhatósága alatt, amelyek közül mindegyik 1948-ban államosítás alá került. A görögkatolikus oktatási rendszer újjáéledése a 1989-es fordulathoz köthető, mára már több mint 10.000 diák tanul a három görögkatolikus egyházmegye irányítása alatt.

Az előadásom célja, hogy bemutassam a közel fél évezred görögkatolikus oktatásügyének alakulását a tanügyi rendszer és az irányítás szemszögéből.

A védőnői pályára nevelés a területi védőnői gyakorlatok szummatív értékelésének tükrében

**Karácsony Iлона, Ferenczy Mónika, Máté-Pórh Kitti,
Karamánné Pakai Annamária**

**Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Pécs
Levelezési cím: ilona.karacsony@etk.pte.hu**

2015-től a védőnőképzés területi gyakorlati oktatásába többszegmensű, objektív értékelő rendszer segíti a követelmények teljesítését, ami az ismeretek alkalmazását és annak magasabb szintű abszolválását méri. Elemzésünk célja a gyakorlati oktatás során fejlesztendő területek megismerése mellett a többkomponensű értékelés hatásának azonosítása és a fejlődési csomópontok mérése volt.

Kvantitatív vizsgálatunk a 2015-2019 közötti területi integráló védőnői gyakorlati oktatás értékelőlapjainak (n=152) elemzésével valósult meg, melynek 60 iteme 5 területen méri a hallgatóktól elvárt feladatokat Likert skála alkalmazásával. Az adatok elemzése SPSS Statistics 26 programmal történt leíró statisztika és t-próba ($p < 0,05$) felhasználásával

Az értékelt területek összesített értéke: alkalmazás $M=4,75$, magasabb szintű műveletek $M=4,75$; a csecsemő és kisgyermek gondozási rész hasonló átlagokat mutatott, míg a szülészet-nőgyógyászati védőnői gondozás már alacsonyabb szintű elsajátítást tükrözött. Az oktatás erősítése, a tudás magasabb szintű integrációja a nővédelmi ($t(151)=-2,114$, $p=0,036$) és a gyermekágyas anya gondozási ($t(152)=-4,215$ $p < 0,001$) területein szükséges. Fejlesztendő a tematikus csoportfoglalkozások tartása, az individuális gondozási program végigkövetése; eltérő fejlődés, kóros elváltozás korai felismerése és tájékoztatás a juttatásokról. Nehézséget jelentő területek a szülővé válás folyamatával, különböző életkorú nők reprodukív egészségének elősegítésével, a szoptatásra való felkészítéssel kapcsolatos tanácsadás, és a szoptatási problémákban, az óvodai beszoktatásban való segítségnyújtás. Az értékelés bevezetésének évében (nővédelmi 2015 $t(40)=-2,249$ $p=0,084$ 2016 $t(47)=-2,326$ $p=0,024$, várandós ellátás 2015 $t(40)=-2,385$ $p=0,022$) lévő jelentős különbségek az alkalmazásától a magas szintű műveletekig a későbbi évek során kiegyenlítődték, kivéve a gyermekágyas anyák gondozás feladataiban (2015 $t(40)=-2,995$ $p=0,005$, 2016 $t(47)=-1,922$ $p=0,05$ 2017 $t(19)=-1,172$ $p=0,041$ 2019 $t(31)=-2,083$ $p=0,046$).

A jövőbeni cél a hallgatók tanulási folyamatában a gyermekágyas anya gondozásánál az ismeretek alkalmazásán túl annak analízisét, szintézisét majd az elvégzett teendők értékelését is elérni. A tantermi oktatás során a probléma alapú tanulás módszerét kell előtérben helyezni a szoptatással kapcsolatos tanácsadás, az egyéni gondozási tervek, tematikus csoportfoglalkozások tervezésének tanítása során, melyet a gyakorlati oktatás szituációhoz kapcsolódó képzése erősíthetne meg.

Digitalizáció az oktatásban: Workshop

Karlovitz János Tibor

Óbudai Egyetem Keleti Károly Gazdasági Kar, Budapest

karlovitz.jt@kgk.uni-obuda.hu

2020 tavaszán a modern korban eleddig példátlan módon, új kihívással találta szembe magát a földkerekség lakossága: ismeretlen eredetű járványos megbetegedés köszöntött rá. Mivel a járványügyi szakemberek a történeti középkor eszközével: elkülönítéssel (karanténnal) vélték megállítani a veszedelmes kórokozó elterjedését, a politikusok a járvány kitörése után néhány héttel az emberek mozgását korlátozó intézkedéseket vezettek be, ami magával rántotta az egész világgazdaságot: megszakadtak a globalizáció következtében kialakult hosszú ellátási láncok.

Azt majd a gazdasági történetírás fogja az idő múltával elemezni, mennyire volt ez szükségszerű, vagy hogy a járvány kiváltotta leállás részben azon várakozás miatt következett-e be, hogy a világgazdasági válságok ciklikus természete miatt már amúgy is „időszerű” volt egy válság kitörésének. Az egészségügyi történetírás arról fog majd értekezni, hogy ez a járvány volt-e a legsúlyosabb, vagy az időközben ellátatlanul maradt más krónikus betegek állapot-változása, esetleg más fertőzések több áldozatot szedtek-e ugyanebben az időszakban.

A neveléstörténet-írás és az oktatáspolitikai történetírás pedig várhatóan azt fogja majd boncolgatni, hogy a digitális kompetenciák terén kevésbé jól képzett pedagógusoknak vajon hogyan sikerült péntekről hétfőre átállni a digitális oktatásra... Vagy, hogy sikerült-e egyáltalán. Az oktatásszociológia történeti munkái pedig a különféle társadalmi rétegek iskolai tartalmakhoz való hozzáférését elemzik majd – számot vetve azzal, hogy vajon a mélyszegénységben élőkénél az éhség, az eszköz-hiány, vagy a lakhatási szegénység volt-e a jelentősebb akadályozó tényező a tanköteles korú gyerekek lemaradásában.

A workshop során arra törekszünk, hogy projekciós teszt gyanánt narratíváinkkal mintegy „a jövőben” nézzünk vissza és értékeljük a bennünket most körülvevő válságos valóságot – a konferencia oktatásügyi céljának megfelelően, a tanügy(igazgatás), az oktatási (tanítási, tanulási, képzési, nevelési) folyamatok és az alakuló pályakép jegyében.

Utak a beszédhez: A beszédtechnika tanításának magyar és angol nyelvű beszédpedagógiai módszerei

Kelemen Márta

Szegedi Tudományegyetem, Szeged

markelemen@yahoo.com

Magyarországon a beszédtechnika fogalma alapvetően összefonódott Montágh Imre nevével. A beszédtechnika hazai és nemzetközi hagyománya azonban jócskán túlmutat Montágh munkásságán.

A beszéd tanításának nemzetközi hagyománya a magyar rendszerektől egy ponton alapvető eltérést mutat. A magyar módszerek funkciótréningen alapuló, pontosan analizálható és szintetizálható rendszereket hoztak létre, illetve a módszer létrehozásának igényével fellépő szerzők több-kevesebb sikerrel a beszédtevékenységet részfolyamataira bontó rendezőelv mentén haladtak. Ezzel szemben a nemzetközi, de különösen az angol nyelvterület (Nagy-Britannia, Amerikai Egyesült Államok, Ausztrália) beszédtanítási rendszerei (Alexander, Fitzmaurice, Linklater, Voice Gym) jóval komplexebb, holisztikusabb, a teljes személyiséget alapul vevő szemlélet alapján jöttek létre.

A magyar nyelvű beszédtechnika-tanítás fejlődésére és hagyományaira sem az egységes iskola jelenléte, hanem inkább a kiemelkedő munkásságú személyekhez (Fischer, Montágh, Illés, Gyéresi, Thoroczky) köthető módszertaniság jellemző. Voltaképpen a „beszédtanár” foglalkozás hivatalosan nem is létezik, kialakult intézményi képzésstruktúrája legalábbis nincsen. Magyarországon a felsőoktatásban – és elvétel a középszintű közoktatásban – színészek, logopédusok, pedagógusok, nyelvészek, színházi rendezők, illetve az utóbbi években kommunikációs szakemberek végzik a beszédtechnika tanítását. A szakemberek ismereteiket sokféle forrásból merítik: akad, aki különféle képzésekben és tanfolyamokon mélyedt el a társtudományok tanulmányozásában; léteznek olyan szakemberek, akik autodidakta módon sajátították el a szükséges elméleti vagy gyakorlati ismereteket; és van olyan is, aki a szakma „nagy öregjeitől” tanulta, leste el a tudnivalókat, hogy aztán saját útját keresgélve továbbfejlessze azt.

A beszédtechnika-oktatás hazai és nemzetközi módszereinek feltérképezése, a főbb módszertani jegyek összegzése és összehasonlítása az elméleti ismeretanyag szélesítésén és rendszerezésén túl közvetlenül hasznosítható gyakorlati tudásanyag elsajátításának lehetőségével is kecsegtet.

Együtt-oktatási modell alkalmazása a szegedi gyógypedagógus-képzésben

Ladányi Lili, Magyar Adél

SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet, Szeged
malnala@gmail.com; magyarad@szte.jgypk.hu

A 2019-es őszi szemeszter során, a Szegedi Tudományegyetem gyógypedagógus képzésében pilot- projektként alkalmaztuk a magyarországi felsőoktatásban ma még kuriózumnak tekinthető együtt-oktatás módszerét. A gyakorta megjelenő két-oktatós modellel ellentétben, ahol az oktatók ugyan egymással összhangban, de külön időpontokban adják át az ismereteket, az együtt-oktató modell esetében mindkét oktató minden órán közösen, az oktatott tartalmat váltott módon átadva, gyakori szakmai párbeszédekkel kísérve tartja az órát. A mi oktatópárosunk arra is nagy hangsúlyt fektetett, hogy az elmélet és gyakorlat azonos arányban jelenjen meg az órákon. Gyógypedagógus-oktatóként a szegedi képzés új hálóterve lehetővé tette számunkra a 30-30 órás autizmus-specifikus kurzusok képzési tartalmainak átdolgozását. A közös szakmai alapok (mindketten okleveles gyógypedagógusok vagyunk) és a hallgatók gyakorlati képzésében kapcsolódási pontokat jelentő, de eltérő tevékenységi terület (egyikünk köznevelési intézményben 10 éve autista tanulókat tanít, másikunk gyógypedagógus-hallgatóknak 11 éve autizmus specifikus ismereteket oktat) lehetővé tette az intenzív képzést gyakorlati és elméleti szegmensben is. A módszert levelező és nappali tagozatos képzésben is alkalmaztuk. Fontosnak tartottunk ennek a pilotnak a hallgatói oldalon történő eredmény-mérését, ezért a félév zárásaként a kurzus minőségét vizsgáló kérdéssort állítottunk össze, melynek kitöltésére kértük a kurzusok résztvevőit. Vizsgálatunkban - a két kurzusban érintett 3. és 4. évfolyamon - összesen 118 főt kérdeztünk meg, a válaszadók száma 67 volt.

Tanulmányunk és előadásunk e válaszok összegzésén, kvalitatív elemzésén alapul.

Az óvodapedagógusok szakmai fejlődése az egész életen át tartó tanulás koncepciójában

Lantos Tünde

Bambi Marina Óvoda, Budapest

tunde.lantos@gmail.com

Az élethosszig tartó tanulás igénye alapvető változást hozott az oktatási-nevelési rendszerekben is. Az elmúlt időszakban Magyarországon és nemzetközi szinten is a szakmai-politikai érdeklődés fókuszába került az oktatás-nevelés intézményrendszere és specifikusan az abban kulcsszerepet betöltő pedagógusok tudásának, elkötelezettségének kérdésköre. A hazai és nemzetközi gazdasági és társadalmi kihívásokra csak akkor tudunk megfelelő válaszokat adni, ha maximálisan kamatoztatjuk az emberi erőforrásban, az emberek képességeiben és teljesítőképességében rejlő lehetőségeket. Az oktatás és a gazdaság eredményessége csakis e két tényező egymással való kapcsolata révén valósulhat meg. Ez hosszú idő óta köztudott tény, az azonban kevésbé ismert, hogy milyen szerepe van az élethosszig tartó tanulásra való felkészítésében már a kora gyermekkori nevelésnek is. Ezért nagyon fontos, hogy a kisgyermekkel foglalkozó pedagógusok naprakész szakmai, módszertani felkészültséggel rendelkezzenek. Ehhez azonban a változtatások szükségességének elfogadása, a problémák megoldására új válaszok, módszerek keresése, majd gyakorlatban való alkalmazására való képességgel is rendelkezniük kell a pedagógusoknak. Kutatási tervemet e gondolatok, valamint magam és munkatársaim szakmai fejlődésének munkám során megtapasztalt lehetőségei és gátjai indították el. Az előadásomban pilot vizsgálatomat mutatom be. A kutatás módszere az írásbeli kikérdezés, kérdőíves adatfelvétellel. A kérdőív elsősorban kvantitatív módszerre épül, hogy az adatok számszerűsítése hitelesítse a vizsgálatot. A zárt kérdések mellett nyitott kérdés szerepel a kérdőívben, mely kapcsán az óvodapedagógusok továbbképzési igényét szeretném feltárni. A demográfiai adatok (kor, nem, lakhely) mellett a következő kérdésekre keresem a választ. Milyen gyakorisággal vettek részt az elmúlt 5 évben a megkérdezettek a továbbképzéseken? Milyen témákban, milyen képzési típusokat választva, milyen finanszírozási háttérrel alakult a szakmai továbbfejlődésük?

A kora gyermekkori ellátás színvonalának emelése érdekében a minőségi fejlesztésre hangsúlyt kell fektetni. A szakemberek képzettségének, tudásának fejlesztése érdekében első lépésben pontos, megbízható információkra van szükség a jelenlegi helyzetről - arról, hogy milyen hatásai vannak a pedagógusok foglalkoztatásával, szakmai továbbfejlődésével kapcsolatos eddigi szakpolitikai intézkedéseknek. A kutatás segítheti annak árnyalt feltérképezését, hogy a szakmabeliek megítélése szerint mely feltételek adták a szakmai fejlődéshez/tovább fejlődéshez, illetve milyen feltételeket/intézkedéseket, továbbképzéseket látnának indokoltnak az egész életen át tartó tanulás folyamatának támogatására.

A nyelvet tanító pedagógusok jellemzői és az enyhén értelmi fogyatékos tanulók idegennyelv-tanulási motivációjának összefüggései

Meggyesné Hosszu Tímea

SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző intézet, Szeged
meggyestimea@gmail.com

A köznevelési törvény rendelkezése alapján az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára nyelvtanárok, illetve felsőfokú nyelvvizsgával rendelkező gyógypedagógusok taníthatnak idegen nyelvet. A bemutatásra kerülő kutatás célja, hogy feltárja a nyelvet tanító pedagógusok végzettségbeli jellemzőit és az enyhén értelmi fogyatékos tanulók idegennyelv-tanulási motivációjának összefüggéseit. Az adatgyűjtésre kérdőívet használtunk. 22 fő pedagógus töltötte ki kérdőívünket, akik 195 fő enyhén értelmi fogyatékos tanulót tanítanak idegen nyelvre. Az adatok feldolgozása IBM SPSS 20.0 programmal történt. Az elemzést leíró statisztikával, egyszempontos varianciaanalízissel, Spearman-féle korrelációs számítással, post hoc tesztek segítségével végeztük.

Feltevésünk szerint a legoptimálisabb végzettség az lenne, ha a gyógypedagógus, aki idegen nyelvet tanít, nyelvtanári végzettséggel is rendelkezne, így a gyógypedagógus birtokában lenne mind az idegennyelv-tanítás módszertanának, mind a gyógypedagógiai módszertannak. Ebből kiindulva három hipotézist fogalmaztunk meg:

H1 Feltételeztük, hogy magasabb az idegennyelv-tanulási motivációja azoknak az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknak, akik számára gyógypedagógus tanítja az idegen nyelvet.

H2 Feltételeztük, hogy az enyhén értelmi fogyatékos tanulók idegennyelv-tanulási motivációjában különbség mutatkozik a tekintetben, hogy mekkora idegennyelv-tanítási tapasztalattal rendelkeznek a pedagógusok és gyógypedagógusok.

H3 Feltételeztük, hogy az enyhén értelmi fogyatékos tanulók idegennyelv-tanulási motivációjában különbség mutatkozik a tekintetben, hogy mekkora tapasztalattal rendelkeznek a pedagógusok és gyógypedagógusok az értelmi fogyatékos gyermekek tanítása terén.

Eredményeink alapján a legmagasabb átlagot azon nyelvtanárok csoportjai érték el, akik nyelvszakos végzettségük mellett gyógypedagógiai tartalmú továbbképzéssel is rendelkeznek ($F(6,187) = 2,686, p = 0,016$). A nyelvtanítással eltöltött tapasztalat és az enyhén értelmi fogyatékos tanulók idegen nyelvi motivációja között nincs különbség ($F(3,162) = 0,778, p = 0,508$). Az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat 5-10 éve tanító pedagógusok és gyógypedagógusok csoportjainak idegennyelv-tanulási motivációja azonban magasabb ($F(3,190) = 5,764, p = 0,001$). Az eredményekből arra következtetünk, hogy a hatékonyabb nyelvoktatás érdekében rendszerszintű változásokra lenne szükség. A gyógypedagógusokat az idegennyelv-tanítás módszertanával kellene megismertetni, illetve a nyelvtanárokat az enyhén értelmi fogyatékos tanulók kognitív jellemzőivel, a differenciáló értékelés gyakorlatával.

Az iskolai kontextus szerepe a tanulói személyiség fejlődésében

Nagyné Hegedűs Anita

SZTE JGYPK Gyógypedagógus-képző Intézet
nagyne.hegedusa@gmail.com

A személyiség fejlődésében kulcsfontosságú tényezőnek tekinthető az énhatékonyság (Rózsa és Kő, é.n.), melynek alakulásában az iskolai kontextus egyes tényezői meghatározóak. Az énhatékonyság egy olyan kognitív konstruktum, mely hatással van a megismerésre, a motivációra, az érzelmekre, a viselkedésre (Bandura, 1993, 1994, 1995), az adaptív emberi funkcionálás fontos tényezője (Ross, 2007). Megmutatja, hogy az egyének hogyan vélekednek a saját mindennapi működésüket, hatékony funkcionálásukat alapvetően meghatározó képességeikről (Bandura, Pastorelli, Barbanelli és Caprara, 1999; Rózsa és Kő, é.n.). A hatékonysági vélekedések befolyásolják az egyének életének alakulását és személyes fejlődését (Bandura, 2001).

Előadásomban korai serdülőkorban lévő fiatalok énhatékonyságának alakulását befolyásoló több háttértényező vizsgálati eredményeit mutatom be, kiemelt hangsúlyt helyezve az iskolai kontextushoz kapcsolódókra. Az elvégzett elemzések alapján egyértelműen igazolható az iskolai, pedagógiai tényezők és az énhatékonyság alakulása közötti összefüggés. Az eredmények alapján megerősítést nyert a pedagógusok általi visszajelzések vitathatatlan jelentősége a tanulók személyiségének alakulásában, melyek tükrében megállapítható, hogy a pedagógusképzés során elengedhetetlen fontosságú e témakör tudatos és hangsúlyos beemelése, a képzési tematikában történő elhelyezése. A téma fontosságából eredően a pedagógusoknak képessé kell válniuk visszajelzéseik következményeinek elővételezésére, illetve ezek hatásainak előzetes felmérésére.

Továbbá a kutatás eredményei által nyert tapasztalatok segíthetnek a pedagógusoknak bizonyos jelenségek és jellegzetességek megértésében, illetve a kutatási eredményeket felhasználhatják a gyermekek, tanulók fejlesztése során, alapozva a kirajzolódó erősségekre.

A veszélyeztetettség témaköre: A speciális ellátás és gondozás jelentősége a szakmai tanárképzésben

Perge Anna

Miskolci Egyetem Egészségügyi Kar, Miskolc

efkppanni@uni-miskolc.hu

Gyakran felmerül a kérdés: „*Ki a veszélyeztetett?*”, majd ennek kapcsán megkérdezzük „*Mi tartozik a veszélyeztetettség témakörébe?*”, egyáltalán „*Mi a teendő, ha eltérést, esetlegesen problémát észlelünk?*”

A rendszer hatékony működéséhez elengedhetetlen, hogy a szakemberek kompetenciáiknak megfelelően részesei legyenek az ellátási, gondozási folyamatoknak. Habár a család több egészségügyi szakemberrel – esetleg más jelzőrendszeri taggal vagy társszakmák képviselőivel - is találkozik a gyermek első éveiben, a téma ismerete nélkülözhetetlen azok számára is, akik a gyermek későbbi életkorában kapcsolódnak be a fejlődés folyamatába.

A speciális ellátás és gondozás területe összetett, minden korcsoportban megjelenő kérdéskör. A veszélyeztetettség szempontjából történő megközelítésében érinti a környezeti/ szociális szempontból veszélyeztetetteket, de kiterjed az egészségügyi okból fokozott gondozást igénylőkre egyaránt, így magába foglalja a fogyatékkal élők vagy az eltérő fejlődésű gyermekek gondozását, ellátását is.

A veszélyeztetettség kapcsán különös figyelemmel kell lenni a gyermekek érintettsége esetén. Kulcsfontosságú a családok mindennapi életvitelének segítése, a családdal érintkező szakembereknek minden esetben támogatnia kell a speciális gondozást igénylő gyermekek testi, lelki, illetve szociális fejlődését, az azt segítő sajátos ismeretek átadásával és a gondozáshoz szükséges készségek elsajátíttatásával. Nem elegendő ismernünk teendőinket a területen az érintett családok vonatkozásában, tekintettel kell lennünk arra is, hogy milyen feladataink lehetnek a prevencióban.

A téma jelentőségét több, a veszélyeztetettség tématerületén készített publikációra támaszkodva kívánom érzékeltetni, kutatások eredményeivel bizonyítva. A szakemberek közös erőfeszítéssel – team munkában – sokat tehetnek az érintettek egészségi állapotának és életkörülményeik javításának érdekében, valamint a jobb életminőség elérése céljából, amelyekhez holisztikusan szemlélő gondolkodás szükséges.

A tipikus női szerepek és egy sajátos előadóművésznő-karrier a 19. század második felében Magyarországon: Szuk Róza, 1844-1921

Pukánszky Béla

**Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar
Gyógypedagógus-képző Intézet, Szeged
[bela@pukanszky.hu](mailto:belapukanszky.hu)**

A tradicionális - és az európai kultúrkörben évezredekig domináns - nőkép szerint a lányokat évezredekön keresztül elsősorban a feleség, az édesanya és a gazdasszony szerepre kellett felkészíteni. A nők neveltetéséről folyó 19. századi magyar diskurzusokban már heves viták zajlottak a nők előtt álló életpálya-lehetőségekről. Ebben a diszkusszióban egy erőteljesen argumentált véleményt képviselt például Fáy András író, aki szerint az igazi művelt nő nem küzd egyenjogúságáért, és nem kíván kilépni a számára rendeltetett családi körből. Ugyanakkor tény, hogy a 19. századi Európában már egyre több nő lépett a nyilvánosság porondjára - például zeneművészként, hangszeres előadóművészként. Nőtörténeti, nőnevelés történeti előadásunkban arra vállalkozunk, hogy egy, a tradicionális feleség-édesanya-háziasszony szerep-triád sablonjától eltérő magyar előadóművésznői karriert mutassunk be a 19. század második feléből. Szuk Róza (1844-1921) gordonkaművésznő német nyelven írt, és a közelmúltban közzétett naplója, valamint a róla írt korabeli hangversenykritikák segítségével rekonstruáljuk neveltetését, életpályáját, hangszeres előadóművészi karrierjének jelentőségét a korabeli magyar zeneéletben és zenepedagógiában. Szuk Róza szerepe a magyar nő történetben fontos, de jelentőségével nemzetközi sikereivel mindeddig nem foglalkozott érdemben a szakirodalom. Az első magyar nemzetközi kontextusban is igen jelentős és elismert koncertező gordonkaművésznő életpályáját, sikereit, majd aktív zeneművészi tevékenységének lezárásának történetét feltárva és elemezve egy érdekes és tanulságos korabeli művésznői karrierív állomásait ismerhetjük meg. A Szuk Rózára vonatkozó, nemrég közzétett primer forrásanyag analitikus-szintetikus feldolgozásával és a személyes életút fejleményeinek hazai és nemzetközi kontextusba helyezésével érdekes új tények állapíthatók meg a 19. századi magyar és európai nőnevelés-történet és zenepedagógia-történet alakulásáról.

Borsodi szakmatanárok találkozása az iskolai agresszióval

Rucska Andrea

Miskolci Egyetem Egészségügyi Kar, Miskolc

rucska.andrea@uni-miskolc.hu

A média és a „social média” által folyamatosan hallunk az iskolai erőszak különböző formáinak jelenlétéről. Korábbi kutatások alapján a fiatalok 5-10%-a lesz iskolai agresszió áldozata (Rucska, Kiss-Tóth, 2013). Borsod-Abaúj-Zemplén megye halmozottan hátrányos helyzetű településeinek felmért kutatások alapján már a 14 év körüli fiatalok egy nem elhanyagolható hányada már szorong, kezdődő depresszió jeleit mutatja, akik leginkább a megye középiskolaiban jelennek meg (Rucska, 2019). A szakgimnáziumokban tanító pedagógusok, még mindig nincsenek felkészülve ezekre a diákokra.

Célkitűzések: kutatási célunk annak a megismerése, hogy a szakgimnáziumokban tanuló fiatalok mennyire agresszívek. Feltérképezzük továbbá a szakgimnáziumokban tanuló diákok agressziójának vonásagresszióit, a fizikai és a verbális agressziót, a dühöt és a hosztilitást. Megismerjük, hogy milyen arányban jelennek meg az agresszorok ezekben az iskolatípusokban, és ez milyen összefüggést mutat a tanulói önértékeléssel.

Anyag és módszer: az önkéntes online adatfelvétel standard kérdőívek segítségével valósul meg (Buss-Perry agresszió kérdőív, Rosenberg önértékelési skála, Agresszió és viktimizációs skála) mérőbiztosok bevonásával. Az adatfelvétel Tokajban, Sátorajújhelyben, Tiszaújvárosban és Miskolcon valósult meg. A kérdőívet 914 tanuló töltötte ki.

Eredmények: a kitöltött kérdőívek alapján a fiatalok átlagos agressziós szintje 74,3 pont, mely érték minimálisan meghaladja a küszöbértéket. Mindkét nem átlagpontjai meghaladják a küszöbértéket, a fiúké minimálisan magasabb a lányokétól. A diákok 7,4%-a fenyegeti minden nap osztálytársait fizikai agresszióval. Az értékek szórása magas (SD:18,5). A fizikai agressziós szint minimálisan az átlag alatt van (21 pont), a hosztilitás és a düh átlag körüli (20,2 – 18 pont), a verbális agresszió viszont átlag feletti (15,7). A vizsgálatban résztvevő tanulóknál szignifikáns kapcsolat ($p < 0,05$) van az agressziós szint és a negatív önértékelés között.

Következtetés: a kutatásban résztvevő diákoknál az átlagosnál valamivel magasabb agressziós szintet mértünk, mely leginkább verbális agresszióban manifesztálódik. Nincs lényeges különbség a fiúk és lányok erőszakos magatartása között. Lényeges kérdés, hogy a térség pedagógusai mennyire vannak felkészülve a diákok magatartására, hogyan tudják kezelni a mindennapos konfliktusokat.

Óvodai tanügyi adminisztráció és tehetséggondozás egy pilot program eredményeinek tükrében

Szilágyi Barnabás

Debreceni Egyetem, Debrecen

szilagyi.barnabas@gmail.com

Az oktatási és nevelési intézmények vezetői és pedagógusai számára a tanügyi dokumentációként előírt napi adminisztráció vezetése komoly „terhet”, illetve idővesztést jelent, amit a gyermekekkel való foglalkozástól kénytelen elvenni az óvodapedagógus.

A magyarországi tehetséggondozó szervezetek a 2018/2019-es nevelési évben három megyében (Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén és Hajdú-Bihar megyékben) 143 óvodai csoport számára tették lehetővé, hogy „pilot” jelleggel kipróbálásra kerüljön egy internet alapú adminisztrációs rendszer.

Ezen program egyrészt segíti a pedagógusokat a kötelező tanügyi dokumentumok kitöltésében, ezáltal naprakész információkat biztosítva az intézményvezető és a fenntartó számára, másrészt hozzásegíti a nevelőket ahhoz, hogy a gyermekek egyéni-csoportos fejlesztési terveinek elkészítése révén személyre szabott tehetség-ígéret gondozás valósuljon meg az adott intézményben.

Előadásom középpontjában a „pilot” program eredményeinek statisztikai szintű elemzése és bemutatása áll.

Távoktatási körkép: Kitekintés a világ néhány országára

Torgyik Judit

Kodolányi János Egyetem, Orosháza

jtorgyik@kodolanyi.hu

A koronavírus járvány világszerte a figyelem előterébe hozta a távoktatást mindannyiunk számára. A Föld számos országának iskolarendszere tért át egyik napról a másikra a távoktatásra, s a pedagógusoknak, gyerekeknek hirtelen kellett váltaniuk, új keretek mentén tanítaniuk és tanulniuk. Mindez radikálisan megváltoztatta a szemléletet, ráébresztett a változás, a modern szemlélet fontosságára, s igen gyors változásokat hozott az oktatás kultúrájába. Sokaknak teljesen ismeretlen volt ez a helyzet, míg más országokban már évek óta bevett gyakorlata van az e-learningnek. Láthatóvá vált, hogy az IKT kompetenciákra milyen égetően nagy szükség van valamennyi szinten. Az előadásom célja néhány példa bemutatása, hogyan alkalmazzák évtizedek óta a távoktatást olyan helyzetekben, ahol a nagy földrajzi távolságok és a kislétszámú iskolák gondjai miatt, vagy a tanárhiányból adódóan egyéb lehetőségeket nem tudnak nyújtani a diákoknak. A megfelelően megszervezett távoktatás nagy segítséget jelenthet a közoktatás bizonyos speciális eseteiben. Kanada példája azt mutatja, hogy a vidéki, falusi területeken élő, a várostól messze lakó gyerekeknek hogyan lehet jó minőségű természettudományi oktatást biztosítani a távoktatás segítségével az interneten. A nyitott iskolák olyan oktatási anyagokat, digitális tartalmakat készítenek, amelyek a hagyományos iskolák számára is hasznosak lehetnek, kiegészítve az órai tananyagot. Az ingyen, a világhálón elérhető videók, tananyagok kiváló részei az iskolai tanulmányoknak. Mexikó Telesecundaria rendszere jórészt televízió adásokra épül, s olyan mega-iskola, amelynek több mint egymillió tanulója van. E fejlesztések különösen érdekesek az olyan országokban is, ahol csekély az anyagi forrás és egyes tantárgyakból a szakképzett oktatók száma is egyre kevesebb.